Lietas Nr. A420141425
A42-01414-25/12
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:0704.A420141425.2.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025.gada 4.jūlijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Līga Cielava,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ (*/Persona A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /Persona A/, Somālijas Federatīvās Republikas (turpmāk – Somālija) pilsonis, 2024.gada 24.septembrī vērsās Valsts robežsardzē ar iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu (*22-iesn_24.09.2024.pdf*), norādot, ka vēlas prasīt patvērumu Latvijas Republikā, jo Somālijā viņa dzīvību un veselību apdraud teroristiskais grupējums *Al-Shabaab*, kurš nogalinājis divus pieteicēja brāļus, bet pieteicēju mēģināja savervēt dalībai minētajā grupējumā un ar draudu palīdzību lika strādāt grupējuma labā.

Sākotnējā intervijā (*14-VRS_anketa_01.10.2024.pdf*) pieteicējs skaidroja, ka *Al-Shabaab* draudēja viņu nogalināt, ja viņš nepievienosies grupējumam, kā arī norādīja, ka esot bijis aculiecinieks sava brāļa nogalināšanai. Pieteicējs arī norādīja, ka 2022.gada beigās devās projām no Somālijas uz Ugandu, kur uzturējās dažus mēnešus, bet, tā kā tur vairs netika pieņemti patvēruma meklētāji, pēc dažiem mēnešiem 2023.gadā atgriezās Somālijā. No Somālijas uz Krieviju izceļoja 2024.gada sākumā.

Savukārt personiskajā intervijā (*8-zinoj_02.12.2024.pdf*) pieteicējs skaidroja, ka bijis spiests pamest savu valsti, lai glābtu dzīvību. Ar nopelnīto naudu neesot bijis pietiekami, lai nodrošinātu sev atbilstošu dzīves līmeni.

Al-Shabaab esot mēģinājis savervēt pieteicēju, bet pieteicējs esot noraidījis viņu piedāvājumu, pēc kā minētais grupējums sāka pieteicēju vajāt un draudēt, tādēļ pieteicējam bija jāpamet valsts. Pirmo reizi grupējums uzrunāja pieteicēju 2022.gada sākumā, kad telefoniski sazinājās ar pieteicēju, aicinot tiem pievienoties. Lai novilcinātu laiku, pieteicējs deva savu piekrišanu dalībai grupējumā, bet beigās atteica pievienoties *Al-Shabaab*, pēc kā tika pakļauts vajāšanai un draudiem, pieteicējam tika norādīts, ka viņš tiks nogalināts tāpat kā viņa divi brāļi. Tā pieteicējs esot uzzinājis, ka par brāļu nogalināšanu esot bijis atbildīgs *Al-Shabaab*. Pēc izcelsmes valsts pamešanas, mobilā tālruņa un SIM kartes nomaiņas atkārtotus zvanus no *Al-Shabaab* pieteicējs nav saņēmis. Grupējums vienu reizi sazinājās ar pieteicēja māti un jautāja, kur pieteicējs atrodas. Par saņemtajiem draudiem pieteicējs vērsās tiesībsargājošajās iestādes, bet informācijas par sūdzības izskatīšanas gaitu pieteicējam nav.

Pirmo reizi pieteicējs pameta Somāliju 2022.gada sākumā ar aģenta palīdzību, kuru atrada pieteicēja tēvs. Izceļoja uz Ugandu, tajā uzturējās aptuveni pusotru gadu un vēlējās lūgt patvērumu, taču tas nebija iespējams, jo atbildīgās iestādes atteicās uzņemt jaunus patvēruma meklētājus. Pieteicējs atgriezās Somālijā, aptuveni 4-6 mēnešus dzīvoja citā pilsētā /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/ un gatavojās braucienam uz Krieviju. Pēc atgriešanās Somālijā *Al-Shabaab* ar pieteicēju nesazinājās. Atkārtoti no Somālijas pieteicējs izbrauca ar aģenta palīdzību 2024.gada jūlijā. No Somālijas lidoja uz Krievijas Federāciju, tad devās uz Baltkrieviju, iekļuva Latvijā un tika aizturēts Lietuvā. Pieteicējs vēlējās nokļūt Vācijā, bet ir gatavs lūgt patvērumu valstī, kurā tika aizturēts, jo ieceļošanas mērķis ir sasniegts, ir iekļūts Eiropā.

Ja pieteicējs šobrīd atgrieztos Somālijā, *Al-Shabaab* viņu nogalinātu, jo pieteicējs esot melojis, dodot piekrišanu pievienoties grupējumam.

[2] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2025.gada 3.marta lēmumu Nr. 117/PLN/2025 (turpmāk – galīgais lēmums) pieteicējam atteikts piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu (*3-lem_03.03.2025.pdf*). Galīgais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējs nav sniedzis informāciju, ka savā izcelsmes valstī būtu saskāries ar jebkādām problēmām vai vajāšanu, kas saistītas ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem. Pārvaldei nav pamata vērtēt pieteicēja iesniegumā minēto apstākļu atbilstību bēgļa statusa piešķiršanas kritērijiem.

[2.2] Izvērtējot pieteicēja iesnieguma atbilstību Patvēruma likuma 41.panta 1.punktā minētajam smaga kaitējuma kritērijam, konstatējams, ka Somālija ir viena no valstīm, kas joprojām saglabā nāvessodu, kā arī *Al-Shabaab* tiesas īsteno Šariata likumus un var piemērot nāvessodu par dažādiem nodarījumiem. Ņemams vērā, ka pieteicējs nav sniedzis ziņas, ka būtu apsūdzēts kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tādējādi nav pamata uzskatīt, ka pieteicējam Somālijā draudētu nāvessoda piespriešana vai tā iespējama izpilde.

[2.3] Izvērtējot pieteicēja iesnieguma atbilstību Patvēruma likuma 41.panta 2.punktā minētajiem kritērijiem, ņemams vērā, ka pieteicējs kā patvēruma pieprasīšanas iemeslus minēja teroristiskā grupējuma *Al-Shabaab* radīto apdraudējumu. Pieteicējs sniedzis nekonsekventas un pretrunīgas ziņas par apstākļiem, kas saistīti ar pieteicēja ģimeni, brāļu likteni un izceļošanas apstākļiem, un piedzīvoto vajāšanu.

Pieteicējs savu izcelsmes valsti nav atstājis steigā, izceļošana ir notikusi plānoti un organizēti. Paša pieteicēja uztverē apdraudējums Somālijā nav bijis pietiekami nopietns, lai pieteicējs pamestu savu izcelsmes valsti nekavējoties, turklāt pieteicējs pēc pirmās izbraukšanas reizes atgriezās un uzturējās Somālijā ilgāku laiku, tikai vēlāk to atkal atstājot, kas liek būtiski apšaubīt pieteicēja bailes no apdraudējuma izcelsmes valstī. Ir pamats uzskatīt, ka visticamāk pieteicējs atstājis izcelsmes valsti nevis saistībā ar iespējamo individuālo apdraudējumu, bet gan citu motīvu vadīts, kas nav saistīti ar starptautiskās aizsardzības nepieciešamību un rada pamatu apšaubīt pieteicēja iesniegumā norādītā individuālā apdraudējuma faktu Somālijā.

[2.4] Pieteicēja sniegtā informācija par grupējuma *Al-Shabaab* darbību Somālijā ir atbilstoša publiski pieejamajai izcelsmes valsts informācijai un pieteicējs ir vervēšanas mērķa grupā. Tomēr no pieejamās informācijas secināms, ka *Al-Shabaab* parasti nav raksturīga nejaušā kārtā atlasītu personu apzvanīšana ar mērķi tās vervēt, tādēļ pieteicēja norādītais par nejaušā kārtā saņemto zvanu no grupējuma ir apšaubāms. Kritiski ir vērtējams arī pieteicēja norādītais par veidu, kā viņu ir uzrunājis *Al-Shabaab*. Ņemot vērā grupējuma interesi par pieteicēju, būtu sagaidāms, ka pēc atgriešanās Somālijā *Al-Shabaab* turpinātu aktīvi meklēt pieteicēju, lai realizētu izteiktos draudu, bet tas nav noticis. Līdz ar to ir pamats apšaubīt pieteicēja norādītās bailes dzīvībai un veselībai, pamatojoties uz grupējuma izrādīto interesi par pieteicēju. Nav objektīva pamata uzskatīt, ka pieteicējam, atgriežoties Somālijā, joprojām pastāvētu pamatots risks saskarties ar atkārtotiem vervēšanas mēģinājumiem, bailes atgriezties Somālijā ir drīzāk saistāmas ar kopējo nedrošības sajūtu izcelsmes valstī, nevis ar individuālo apdraudējumu no *Al-Shabaab* puses.

Izvērtējot pieteicējs sniegto informāciju to savstarpējās kopsakarībās, t. sk., periodu, kurā norisinājušies pieteicēja aprakstītie notikumi, un ņemot vērā iekšējās pretrunas pieteicēja sniegtajā informācijā, tās detalizācijas trūkumu un vispārējo raksturu, ir kritiski vērtējams pieteicēja norādītais par viņam pastāvošajiem draudiem

Somālijā. Patiesais patvēruma pieprasīšanas motīvs un bailes atgriezties izcelsmes valstī, iespējams, saistītas ar kāda cita veida motīviem, nevis ar Patvēruma likumā norādītajiem alternatīvā statusa piešķiršanas nosacījumiem. Līdz ar to nav gūstama pārliecība, ka pieteicējam pēc atgriešanās Somālijā draudētu spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme vai sodīšana.

[2.5] Lai gan atbilstoši publiski pieejamai izcelsmes valsts informācijai drošības, ekonomiskā, cilvēktiesību un humānā situācija Somālijā turpina pasliktināties, kā arī Somālijā ir augsts terorisma un cita veida vardarbīgo incidentu skaits, kā arī pastāv plašs loks ar cita veida drošības riskiem, tomēr vardarbība visā Somālijā nesasniedz tādu izplatības pakāpi, lai uzskatītu, ka tajā pastāvētu smagi un individuāli draudi visu civiliedzīvotāju dzīvībai un veselībai. Pārvalde nekonstatē tādus individuālos apstākļus, kuru dēļ pieteicējs nebūtu spējīgs sev nodrošināt iztiku Somālijā. Nav pamata uzskatīt, ka pieteicējam, atgriežoties Somālijā, varētu draudēt smags kaitējums Patvēruma likuma 41.panta 3.punkta izpratnē.

[3] Pieteicējs nepiekrita galīgajam lēmumam, tādēļ vērsās tiesā ar pieteikumu (*1-piet_27.03.2025_jurid_pal_27.03.2025.pdf*).

[4] Pārvalde savos paskaidrojumos (*PMLP-14.04.2025_24_1-37_1797_N.edoc*) pieteikumu neatzīst, norādot, ka pieteicējs nav minējis apsvērumus vai argumentus, kas apliecinātu, ka galīgais lēmums ir atceļams, kā arī nav norādījis tādus apstākļus, kas nebūtu vērtēti galīgajā lēmumā. Pārvalde lūdz pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[5] Tiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds par to, ka pieteicējs ir trešās valsts – Somālijas – pilsonis, kurš atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir. Tāpat lietā nepastāv strīds par pieteicēja identitāti.

Lietā ir strīds par to, vai ir pamats pieteicējam piešķirt bēgļa vai alternatīvo statusu Latvijas Republikā, tādēļ tālāk tiesai vispirmām kārtām ir jāpārbauda, vai ir konstatējami priekšnoteikumi bēgļa statusa piešķiršanai. Tikai tādā gadījumā, ja pieteicējam nav piešķirams bēgļa statuss, ir pamats apsvērt to, vai pieteicējam pienākas alternatīvais statuss.

[6] Patvēruma likuma 37.panta pirmā daļa noteic, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kurš, būdams ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, tādu pašu iemeslu dēļ nespēj vai nevēlas tajā atgriezties un uz kuru neattiecas šā likuma 45.panta nosacījumi.

Vajāšanas jēdziens ir skaidrots Patvēruma likuma 38.pantā, proti, par vajāšanu atzīstamas: 1) darbības, kas sava rakstura vai biežuma dēļ ir pietiekami smagas, lai radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu; 2) vairākas darbības, arī cilvēktiesību pārkāpumu kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu indivīdu šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajam veidam līdzīgā veidā.

Lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, nepietiek, ka persona apgalvo, ka viņa baidās no vajāšanas. Šādām bailēm ir jābūt objektīvi pamatotām. Novērtējot, vai bailes ir objektīvi pamatotas, ir jāanalizē situācija valstī, no kuras persona bēg, kā arī jāvērtē pieteicēja sniegto paskaidrojumu ticamība (*UN High Commisioner for refugees, Advisory Opinion by UNHCR on the Interpretation of the Refugee Definition, 23 December 2004, 7.punkts, pieejams: /Tīmekļvietne A/*).

Kā norādījusi Eiropas Savienības Tiesa, novērtējot, vai persona pamatoti baidās no vajāšanas, ir jānoskaidro, vai konstatētie apstākļi liecina par tādiem draudiem, kas attiecīgajai personai, ņemot vērā viņas individuālo situāciju, liek pamatoti baidīties, ka tā patiešām tiks pakļauta vajāšanas darbībām (*Eiropas Savienības Tiesas 2012.gada 5.septembra spriedums apvienotajā lietā C-71/11 un C-99/11, ECLI:EU:C:2012:518, 76.punkts*).

Tiesa uzsver, ka, pārbaudot baiļu pamatotību, ne tik daudz jāņem vērā personas subjektīvā attieksme pret situāciju (ko var ietekmēt dažādi subjektīvi aspekti, neesot objektīvam pamatam), bet gan jānovērtē vispārējā

situācija izcelsmes valstī kopsakarā ar personas objektīvi konstatējamiem individuālajiem apstākļiem.

[7] No pieteicēja sniegtās informācijas izriet, ka pieteicējs pieprasa patvērumu, jo Somālijā viņa dzīvību apdraudēja grupējums *Al-Shabaab*, kurš esot nogalinājis divus pieteicēja brāļus, kā arī mēģinājis savervēt pieteicēju dalībai grupējumā un draudējis pieteicēju nogalināt.

Saskaņā ar Patvēruma likuma 32.panta pirmo daļu patvēruma lietā jāizmanto precīza un aktualizēta informācija no dažādiem avotiem, piemēram, no Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (šobrīd – Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu lietās, un attiecīgām starptautiskām cilvēktiesību organizācijām par vispārējo situāciju patvēruma meklētāja izcelsmes valstī un, ja nepieciešams, valstīs, caur kurām tas devies.

No izcelsmes valsts informācijas avotiem izriet turpmāk minētais.

Al-Sabaab ir islāmistu militārais grupējums, kas izveidots 2000.gadu sākumā un kura mērķis ir izveidot Somālijā islāma kalifātu. *Al-Shabaab* ir atbildīgs par uzbrukumiem visā valsts teritorijā. Valdības militārajiem spēkiem ir izdevies izstumt grupējumu no lielākajām pilsētām, tomēr *Al-Shabaab* kontrolē Somālijas centrālos, dienvidu un rietumu lauku apgabalus, mazākas teritorijas citās valsts daļās, kā arī teritorijas Kenijas ziemeļaustrumos (*EUAA Country Guidance Somalia 2023, 2. Actors of persecution or serious harm; EASO COI Report Somalia Actors /Datums Q/, EUAA Somalia: Security Situation /Datums R/*).

Al-Shabaab galvenokārt nodarbojas ar karavīru vervēšanu tās kontrolētajās teritorijās vai teritorijās, kurās grupējumam ir nozīmīga ietekme. Vienlaikus vervēšana ievērojami mazinās teritorijās, kur *Al-Shabaab* nav atklāti pārstāvēta, līdz ar to grupējums neveic sistemātisku vervēšanu ārpus kontrolētajām teritorijām. Vervēšana nekontrolētajās teritorijās ir iespējama vienīgi, izmantojot grupas mediju kanālus un sociālos tīklus. Avoti liecina, ka grupa galvenokārt vervē pusaudžus un jauniešus jomās, kurās tai ir zināma kontrole, un ka tā uzsver un izmanto resursus ideoloģiskai izglītošanai pirms vervēšanas un saistībā ar to. *Al-Shabaab* parasti vervē pusaudžus vecumā līdz 19 gadiem, tikai 10 % tika vervēti vecumā no 30 gadiem. Šāda pieeja tiek īstenota, jo bērni un pusaudži ir vieglāk apmācāmi un vieglāk pakļaujas resocializācijai. Vervēšana parasti notiek lauku reģionos, tai parasti ir pakļauti jaunieši ar zemāku sociālo statusu, bez izglītības. Piespiedu vervēšana notiek, bet tā ir drīzāk izņēmums no pamatprincipa. Piespiedu vervēšana galvenokārt notiek periodos, kad *Al-Shabaab* ir cietusi ievērojamus militāros zaudējumus, piemēram, 2010., 2011.gadā, vai dažās situācijās, ja tiek vervēti bērni. Vervēšana *Al-Shabaab* nenotiek sociālā vakuumā, bet gan vairāk nekā 30 gadus ilgušā konflikta un valsts iestāžu trūkuma apstākļos Somālijas dienvidos. Liela daļa iedzīvotāju dzīvo nabadzībā un pārtikas trūkuma apstākļos. Zemākajos sociālekonomiskajos slāņos ir plaši izplatīts analfabētisms, un izredzes gūt paredzamus ienākumus ir vājas. Situācijā, kad izvēles iespējas ir ierobežotas un dzīve nabadzīga, kareivja statuss var piedāvāt vislabākos ienākumus un sociālās mobilitātes izredzes (*Landinfo, SomaliaSomalia: Recruitment to al-/Personas kods A/, 17 October 2022*).

Arī šobrīd vervēšana vēl joprojām ir aktuāla. Tiek ziņots, ka pēdējo gadu laikā ir tikuši savervēti vairāki tūkstoši bērnu vecumā no 11 līdz 17 gadiem, vairumā gadījumu vervētājs ir bijis tieši grupējums *Al-Shabaab*. Grupējuma vervēšanas principi dažādās teritorijās atšķirās atkarībā no īstenotās kontroles būtiskuma un vajadzībām attiecīgajā brīdī. Iepriekš ir ticis ziņots, ka *Al-Shabaab* ir savervējis lielu skaitu bērnu, sākot no deviņu gadu vecuma, daudzus no tiem piespiedu kārtā. Bērnu vervēšana (sākot no 12 gadu vecuma vai pat jaunāki) ir aktuāla arī šobrīd. Daži avoti uzsver, ka pēdējos gados brīvprātīga pievienošanās grupējumam ir izteiktāka, kā vervēšana piespiedu kārtā. Tas īpaši attiecas uz teritorijām, kas ilgstoši ir *Al-Shabaab* kontrolē (piemēram, Somālijas dienvidu daļā), kur vervēšana padodas vieglāk. Pārsvarā savervētas (piespiedu kārtā vai brīvprātīgi) tiek personas vecumā no 11 līdz 25 gadiem (*EUAA, COI Report – Somalia: Country Focus, May 2025, /Tīmekļvietne B/, 18.lpp.*).

Kā norādīts Eiropas Savienības patvēruma aģentūras pētījumā, personas, kuras bija pakļautas rekrutēšanas pieprasījumiem, varētu tikt atzītas par potenciāli vajāšanai pakļautajām grupām. Šādos apstākļos būtu jāvērtē vajāšana saistībā ar personas politisko viedokli, proti, atteikšanās pievienoties vai finansēt *Al-Shabaab* būtu uzskatāma par personas politiskā viedokļa paušanu, pretošanos šīm grupējumam (*EUAA, Country Guidance Somalia 2023, pieejams: /Tīmekļvietne C/*).

Ievērojot minēto, kopumā publiski pieejamā informācija apliecina pieteicēja norādīto, ka grupējums *Al-Shabaab* īsteno vervēšanu Somālijā, turklāt vispārīgi *Al-Shabaab* kontrolētajās teritorijās atteikšanās pievienoties (pakļauties) *Al-Shabaab* var rezultēties ar vajāšanai pielīdzināmām darbībām, kas tiek īstenota pret personu, kas nav pakļāvusies *Al-Shabaab* prasībām un draudiem. Tomēr tiesai izskatāmajā lietā ir jāvērtē tieši individuāli, uz pieteicēju attiecināmi vajāšanas riski, proti, vai tieši pieteicējam ir objektīvs pamats baidīties no vajāšanas Somālijā.

No izcelsmes valsts informācijas iziet, ka vervēšanas iespējamību ietekmē daudzi faktori, tostarp personas vecums, dzīvesvieta, ļoti lielā mērā – *Al-Shabaab* ietekme attiecīgajā teritorijā, kā arī personas izglītība un sociālais stāvoklis u. tml. (vairāk par vervēšanas principiem šobrīd sk. *EUAA, COI Report – Somalia: Country Focus, May 2025, /Tīmekļvietne B/, 18.-22.lpp.*), proti, individuālais risks dažādām personu grupām ir ievērojami atšķirīgs, tādēļ nav pamata uzskatīt, ka visiem vīriešiem Somālijā būtu vienlīdz liels risks tikt pakļautiem vervēšanas iespējamībai.

[8] Lai arī pieteicējs laikā, kad pameta savu izcelsmes valsti, ietilpa vervēšanas mērķa grupā, balstoties uz vecuma kritēriju, vienlaikus norādāms, ka vervēšana netiek vienlīdz lielā apmērā īstenota visā valsts teritorijā, kā arī ir citi apstākļi, kas ietekmē iespējamību tikt savervētam. Uzsverams, ka *Al-Shabaab* galvenokārt nodarbojas ar karavīru vervēšanu tās kontrolētajās teritorijās vai teritorijās, kurās tai ir nozīmīga ietekme. Ārpus *Al-Shabaab* kontrolētajām teritorijām vervēšana ievērojami mazinās. /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/, kur atrodas pieteicēja ģimenes dzīvesvieta, un vēl jo vairāk /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/, kas atrodas /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/ teritorijā un kurā pieteicējs uzturējās pirms došanās uz Krieviju, atrodas ārpus *Al-Shabaab* kontrolētajām teritorijām. Lielākā *Al-Shabaab* aktivitāte šobrīd ir saistīta ar Somālijas dienvidu un centrālo daļu.

Tāpat jāņem vērā, ka pieteicējs ir ieguvis vidējo izglītību, ir bijis nodarbināts, spēj sazināties ne tikai savā dzimtajā somāļu valodā, bet arī angļu valodā, pieteicēja ģimene ir bijusi spējīga nodrošināt ar pieteicēja izceļošanu saistītos izdevumus 4000 ASV dolāru apmērā, tādēļ attiecībā uz pieteicēju nav konstatējami citi nozīmīgi vervēšanas risku palielinošie apstākļi. Minēto apstākļu gaismā pieteicēja vecums vien nevar būt pamats secinājumam, ka pieteicējam, atgriežoties Somālijā, ir reāls risks tika pakļautam vervēšanai un ar atteikumu pievienoties *Al-Shabaab* potenciāli saistītām vajāšanas darbībām.

[9] Saskaņā ar Patvēruma likuma 32.panta piekto daļu uz patvēruma meklētāja pamatotām bailēm no vajāšanas vai pamatotu iespējamību, ka viņš var ciest smagu kaitējumu, norāda fakts, ka patvēruma meklētājs jau bijis pakļauts vajāšanai vai smagam kaitējumam, vai tiešiem vajāšanas vai kaitējuma draudiem un ir pamatots iemesls uzskatīt, ka šāda vajāšana vai smags kaitējums var atkārtoties.

Pieteicējs ir atsaucies uz to, ka jau iepriekš attiecībā uz viņu ir īstenotas vervēšanas darbības, bet pieteicējs ir atteicies pakļauties *Al-Shabaab* prasībām, kā rezultātā esot saņēmis draudus dzīvībai. Turklāt *Al-Shabaab* esot draudējis nogalināt pieteicēju tāpat kā tika nogalināti divi pieteicēja brāļi. Tiesa nevērtē šo pieteicēja stāstu kā ticamu turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

Pārvalde galīgajā lēmumā pamatoti pievērsusi uzmanību nekonsekvencēm un pretrunām pieteicēja stāstā, tostarp saistībā ar izceļošanas no izcelsmes valsts apstākļiem. Tiesa uzsver, ka patvēruma meklētāja stāsta ticamība nozīmē to, ka stāstam ir jābūt saprātīgam un iespējamam, kā arī tas nedrīkst būt pretrunā ar lietā esošo specifisko un vispārējo informāciju.

Vispirmām kārtām ir pievēršama uzmanība tam, ka pieteicējs personiskajā intervijā, raksturojot to, kādēļ ir pametis savu darbu un devies projām no izcelsmes valsts, norādīja, ka vēlējās glābt savu dzīvību, bet uzreiz pēc tam jau skaidroja, ka ar nopelnīto naudu darbā nebija pietiekami, lai nodrošinātu sev atbilstošu dzīves līmeni. Tālāk pieteicējs norādīja, ka sākotnēji viņa dzīve bija laba līdz brīdim, kad iestājās apstākļi, kas piespieda pieteicēju pamest savu valsti.

Lai arī atbilstoši pieteicēja apgalvotajam 2018.gadā tika nogalināts pieteicēja brālis */personas vārds, uzvārds/*, bet 2020.gada sākumā – brālis */personas vārds, uzvārds/*, pieteicējs savu dzīvi Somālijā šajā periodā, kad ir notikuši divi traģiski notikumi, raksturo kā labu, kas liek šaubīties par brāļu nogalināšanas fakta ticamību. Turklāt saistībā ar šiem notikumiem pieteicējs ir norādījis dažādus savstarpēji nesaskanīgus faktus. Proti, galīgajā lēmumā

pamatoti pievērsta uzmanība tam, ka sākotnējā intervijā pieteicējs norādīja, ka esot bijis aculiecinieks tam, kā ticis nogalināts viņa brālis, savukārt personiskajā intervijā pieteicējs norādīja, ka pieteicējam neesot informācijas, kādēļ brāļi tika noslepkavoti, bet tieši no *Al-Shabaab* pieteicējs uzzinājis, ka par brāļu noslepkavošanu ir atbildīgs šis grupējums. Turklāt apgalvojot, ka pieteicēja ģimenei nav bijis zināms, kurš nogalināja brāļus un ka informāciju par brāļu nāves apstākļiem pieteicējs ieguva no *Al-Shabaab*, intervijas turpinājumā pieteicējs norādīja, ka valdība, kura esot izmeklējusi */personas vārds, uzvārds/* lietu, esot pateikusi pieteicēja mātei, ka brālis bija pievienojies *Al-Shabaab*, taču centās no grupējuma aizbēgt, tādēļ tika nogalināts. Tādējādi pieteicēja norādītais neveido savstarpēji saskanīgu un konsekventu stāstu par brāļu nāves apstākļiem.

Savukārt pieteicēja norāde par to, ka nav bijis iespējams pietiekami nopelnīt, liek domāt, ka iemesli izcelsmes valsts pamešanai drīzāk varēja būt saistīti nevis ar pieteicēja tā brīža individuālo apdraudējumu, bet kādu gan citu motīvu dēļ, piemēram, saistībā ar vēlmi uzlabot dzīves apstākļus, kas nav saistīti ar starptautiskās aizsardzības nepieciešamību, kā tas pamatoti norādīts galīgajā lēmumā.

Pieteicēja stāsts nav bijis konsekvents arī attiecībā uz apstākļiem, kas ir saistīti ar pašu vervēšanas faktu.

Kā pamatoti konstatējusi pārvalde, pieteicējs personiskās intervijas sākumā norādīja, ka viņš esot noraidījis *Al-Shabaab* izteikto piedāvājumu pievienoties grupējumam un tieši šī iemesla dēļ grupējums pieteicēju ir sācis vajāt un viņam draudēt. Savukārt personiskās intervijas turpinājumā pieteicējs norādīja, ka viņš uz *Al-Shabaab* piedāvājumu sākumā ir atbildējis, ka apspriedīšoties ar ģimeni un tad sniegšot atbildi, tādējādi cenšoties novilcināt laiku, lai iegūtu vīzu un varētu doties uz Ugandu. Pēc tam pieteicējs norādīja, ka esot noraidījis *Al-Shabaab* izteikto piedāvājumu, bet intervijas beigās jau atkal skaidroja, ka esot piekritis pievienoties *Al-Shabaab*, bet patiesībā esot vilcinājis laiku (mēnesi un desmit dienas), lai varētu pamest Somāliju. Pieteicēja teiktais neveido konsekventu stāstu, jo, no vienas puses, pieteicējs apgalvo, ka ir atteicies pievienoties *Al-Shabaab* un tieši tādēļ grupējums esot pieteicējam draudējis viņu nogalināt, bet, no otras puses, pieteicējs ir norādījis, ka ir pieņēmis grupējuma piedāvājumu, bet ir vilcinājis laiku, lai varētu pamest izcelsmes valsti. Ja persona pieņem piedāvājumu pievienoties *Al-Shabaab*, nav loģiska izskaidrojuma tam, kādēļ grupējumam būtu jādraud pieteicējam, savukārt, atsakoties pievienoties grupējumam, nav ticami tas, ka pieteicējs, pastāvot draudiem tikt nogalinātam, būtu turpinājis uzturēties Somālijā nolūkā nokārtot nepieciešamos dokumentus, lai legāli varētu doties uz Ugandu.

No sākotnējā intervijā norādītā, ka pieteicējs izceļojis uz Ugandu 2022.gada beigās un uzturējies tur dažus mēnešus līdz 2023.gadam, secināms, ka pieteicējs atgriezās savā izcelsmes valstī ne vēlāk kā 2023.gada sākumā, bet uz Krieviju izceļoja aptuveni gadu vēlāk – atbilstoši pieteicēja norādītajam tas notika 2024.gada sākumā. Savukārt personiskajā intervijā pieteicējs jau norādīja, ka viņš pirmo reizi esot pametis savu izcelsmes valsti 2022.gada sākumā, izceļojot uz Ugandu, kurā uzturējās aptuveni vienu gadu un piecus vai sešus mēnešus. Proti, atšķirās gan pieteicēja norādītais izceļošanas un atgriešanās laiks Somālijā, gan arī uzturēšanās ilgums Ugandā. Ir saprotams, ka persona var neatcerēties precīzus datumus vai konkrētu uzturēšanās ilgumu ārpus izcelsmes valsts, tomēr tik būtiskas atšķirības pieteicēja teiktajā nav loģiski izskaidrojamas – nav ticams, ka persona var neatcerēties, vai citā valstī ir uzturējusies dažus mēnešus vai pusotru gadu.

Pieteicējs personiskajā intervijā arī norāda, ka pēc atgriešanās Somālijā uzturējies tur 4-6 mēnešus, kuru laikā gatavojās braucienam uz Krieviju. Tiesa secina, ka arī šajā ziņā rodas nekonsekvence ar pieteicēja sākotnējā intervijā teikto, no kā bija secināms, ka pieteicējs atgriezās Somālijā jau /Datums AA/ un uzturējās tur līdz /Datums AB/, kad izceļoja uz Krieviju. Proti, atbilstoši sākotnējā intervijā norādītajam pieteicējs Somālijā uzturējās divreiz ilgāku laiku, nekā to norādīja personiskajā intervijā. Arī ziņas par laiku, kad pieteicējs pēdējo reizi izceļoja no Somālijas, nav konsekventas. Ja sākotnējā intervijā pieteicējs norāda, ka ir izceļojis uz Krieviju 2024.gada sākumā, precīzu datumu neatceras, tad personiskajā intervijā pieteicējs jau norāda, ka ir izceļojis uz Krieviju 2024.gada jūlijā.

Visbeidzot pretrunīga ir pieteicēja norādītā informācija notikumiem saistībā ar *Al-Shabaab* pēc tam, kad pieteicējs pameta savu izcelsmes valsti. Kā pamatoti konstatēts galīgajā lēmumā, personiskās intervijas sākumā pieteicējs norādīja, ka aptuveni 20 dienas pēc tam, kad viņš esot pametis savu izcelsmes valsti, *Al-Shabaab* esot ieradies pie viņa mātes, jautājot, kur atrodas pieteicējs. Savukārt personiskās intervijas turpinājumā pieteicējs norādīja, ka viņa ieskatā *Al-Shabaab* neesot zinājis viņa dzīvesvietas adresi, jo tas esot zvanījis mātei uz mobilo tālruni, nevis ieradies pie viņas personīgi.

Tiesa neapšauba, ka patvēruma meklētāja stāstā vispārīgi var rasties kādas neskaidrības, nesakritības un pat nebūtiskas pretrunas, ja attiecīgais stāsts tiek pārstāstīts vairākas reizes, tomēr konkrētajā gadījumā redzams, ka visos pieteicēja stāsta būtiskajos aspektos ir konstatējamas nekonsekvences vai pretrunas. Tiesas ieskatā šādi stāsta trūkumi nevar tikt saprātīgi un loģiski izskaidroti. Ja attiecīgie notikumi ir patiesībā ar personu notikuši, tad objektīvi nav iespējams, ka stāstā var rasties tiek daudz pretrunu un nekonsekvenču. Šādi trūkumi attiecībā uz svarīgiem stāsta elementiem dod pamatu kopumā apšaubīt stāsta par piedzīvotajiem vajāšanas draudiem ticamību, kā arī to, ka pieteicējs pameta Somāliju, baidoties par savu dzīvību.

Šajā sakarā pārvalde pamatoti norāda, ka no lietas apstākļiem neizriet, ka pieteicējs būtu pametis savu izcelsmes valsti steigā. Pieteicēja izceļošana ir notikusi plānoti un organizēti, jo notikumi, kas atbilstoši pieteicēja teiktajam lika viņam pamest Somāliju, notika 2022.gada sākumā, bet pieteicējs uz Krieviju devās vien 2024.gadā. Starplaikā pieteicējs noteiktu laiku uzturējās Ugandā, pēc tam atgriezās Somālijā, lai gan, ņemot vērā apgalvoto *Al-Shabaab* interesi par pieteicēju, bija sagaidāms, ka pieteicēja atgriešanās gadījumā *Al-Shabaab* turpinātu aktīvi meklēt pieteicēju, cenšoties viņam piekļūt, lai realizētu izteiktos draudus. Tas, ka pieteicējs nesaskatīja vajadzību pamest Somāliju uzreiz pēc draudu izteikšanas, jau pats par sevi liecina, ka paša pieteicēja ieskatā apdraudējuma līmenis nebija tik augsts, lai pieteicējs nekavējoties pamestu izcelsmes valsti un tajā neatgrieztos. Tostarp pieteicējs gan pirms došanās uz Ugandu, gan pirms izceļošanas uz Krieviju ir saskatījis iespēju vairākus mēnešus uzturēties Somālijā, lai sagatavotos izceļošanai, t. sk., 2023.gada 20.februārī ir saņēmis Somālijas pilsoņa pasi /numurs/. Ja personai ir pamatotas bailes par savu dzīvību, šāda rīcība nav loģiski izskaidrojama.

Tiesa atzīst, ka visi iepriekš norādītie apstākļi rada pamatu apšaubīt pieteicēja apgalvoto individuālā apdraudējuma faktu Somālijā, kā arī norāda uz to, ka pieteicēja mērķis, izceļojot no izcelsmes valsts, nav bijis paglābties no reāli pastāvoša apdraudējuma, bet gan nokļūt Eiropas Savienības dalībvalstī ar relatīvi augstāku labklājības līmeni (Vācijā), lai uzlabotu savu ekonomisko situāciju, kas nevar būt pamats starptautiskās aizsardzības piešķiršanai.

[10] Tiesa uzskata, ka, novērtējot pieteicēja individuālos apstākļus kopsakarā ar izcelsmes valsts informāciju, nav sagaidāms, ka pieteicējs arī šobrīd, atgriežoties Somālijā, varētu saskarties ar reālu apdraudējumu no *Al-Shabaab*. Tiesa ņem vērā, ka, lai izvairītos no saskarsmes ar *Al-Shabaab*, pieteicējam būtu iespēja pārcelties uz dzīvi ārpus *Al-Shabaab* kontroles esošajām teritorijām. Kā jau tas tika minēts, pieteicēja dzīvesvieta pirms izceļošanas no Somālijas bija /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/, kas gan pieteicēja izceļošanas brīdī, gan arī sprieduma sastādīšanas brīdī atrodas ārpus *Al-Shabaab* kontrolētajām teritorijām (*EUAA Somalia: Security Situation /Datums R/*).

[11] Apkopojot teikto, tiesa atzīst, ka no pieteicēja iesniegumā, sākotnējā un personiskajā intervijā skaidrotā nav iespējams konstatēt, ka pieteicējs vai viņa ģimene būtu cietuši no vardarbības vai citām vajāšanas izpausmēm, kas būtu saistīta ar pieteicēja rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālas grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem. Reāls risks tikt pakļautam vajāšanai nav konstatējams arī šobrīd. Līdz ar to nepastāv neviens no Patvēruma likuma 37.panta pirmajā daļā minētajiem vajāšanas pamatiem, lai pieteicējam piešķirtu bēgļa statusu, un pieteikums šajā daļā ir noraidāms.

[12] Tālāk tiesa izvērtēs pieteicēja individuālo apstākļu atbilstību alternatīvā statusa piešķiršanas kritērijiem.

Saskaņā ar Patvēruma likuma 40.panta pirmo daļu uz alternatīvo statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kuram nevar piešķirt bēgļa statusu saskaņā ar šā likuma 37.panta pirmo daļu un uz kuru neattiecas šā likuma 46.panta nosacījumi, ja ir pamats uzskatīt, ka viņš pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī varētu tikt pakļauts smagam kaitējumam un šā iemesla dēļ nespēj vai nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību.

Patvēruma likuma 41.pants skaidro, ka smags kaitējums šā likuma izpratnē ir: 1) nāves soda piespriešana patvēruma meklētājam vai tā izpilde; 2) patvēruma meklētāja spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana; 3) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

[13] Pieteicējam nedraud nāvessoda piespriešana vai izpilde. Tāpat pieteicējam nav nekādi nopietni funkcionāli traucējumi vai smagas saslimšanas, kas liecinātu, ka patvēruma meklētājs nespēj par sevi parūpēties. No lietas materiāliem un iepriekš šajā spriedumā secinātā neizriet, ka pieteicējam izcelsmes valstī draudētu spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme, necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana.

Lietā papildus noskaidrojams, vai pieteicēja izcelsmes valstī nepastāv smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

[14] Eiropas Savienības Tiesa ir norādījusi, ka iekšēja bruņota konflikta jēdziens savā ierastajā nozīmē attiecas uz situāciju, kurā notiek kādas valsts regulāro bruņoto spēku sadursme ar vienu vai vairākiem bruņotiem grupējumiem vai sadursmes divu vai vairāku bruņotu grupējumu starpā. Iekšēja bruņota konflikta esība var novest pie alternatīvās aizsardzības piešķiršanas tikai tad, ja sadursmes valsts regulāro bruņoto spēku ar vienu vai vairākiem bruņotiem grupējumiem vai sadursmes divu vai vairāku bruņotu grupējumu starpā izņēmuma kārtā tiks uzskatītas par tādām, kas rada smagus un individuālus draudus pieteikuma iesniedzēja dzīvībai vai veselībai tāpēc, ka draudi, kurus raksturo sadursmēm piemītošās nešķirojošas vardarbības pakāpe, sasniedz tādu līmeni, ka pastāv nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka civiliedzīvotājs, ja tas atgrieztos attiecīgajā valstī vai attiecīgajā reģionā, būtu pakļauts reālam minēto draudu riskam tāpēc vien, ka viņš atrodas teritorijā, kur notiek šīs sadursmes (*Eiropas Savienības Tiesas 2014.gada 30.janvāra sprieduma lietā C-285/12 Diakite ECLI:EU:C:2014:39, 28.–30.punkts*).

Vienlaikus, lai izvērtētu, cik ļoti plaši izplatītas vardarbības stāvoklis ir attiecināms uz konkrēto patvēruma meklētāju, ir jāņem vērā individuālā situācija un arī nopietnas norādes par to, ka pastāv reāls risks, ka konkrētā persona var tikt pakļauta smaga kaitējuma draudiem. Tas nozīmē: jo vairāk pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka plaši izplatīta vardarbība viņu skar tieši tādu iemeslu dēļ, kas ir saistīti ar viņa individuālo stāvokli, jo mazāka ir plaši izplatītas vardarbības pakāpe, kāda tiek prasīta, lai viņš varētu saņemt alternatīvo aizsardzību (*Eiropas Savienības Tiesas 2009.gada 17.februāra sprieduma lietā C-465/07 Elgafaji, ECLI:EU:C:2009:94, 35., 39. un 40.punkts*).

Tiesai pieejamie izcelsmes valsts informācijas avoti liecina par to, ka drošības situācija Somālijā kopumā tiek raksturota kā nestabila. Arī pārvalde galīgajā lēmumā, balstoties uz izcelsmes valsts informācijas avotos pieejamo ziņu izpēti, pamatoti norādīja, ka drošības, ekonomiskā un humānā situācija Somālijā turpina pasliktināties un ka Somālijā saglabājas augsts terorisma un cita veida vardarbīgo incidentu skaits, kā arī pastāv plašs loks ar cita veida drošības riskiem. Vienlaikus tiesa uzskata par pamatotu pārvaldes secinājumu, ka vardarbība visā Somālijas teritorijā nesasniedz tādu izplatības pakāpi, lai uzskatītu, ka visā Somālijas teritorijā pastāvētu smagi un individuāli draudi visu civiliedzīvotāju dzīvībai un veselībai Patvēruma likuma 41.panta 3.punkta izpratnē.

Personiskajā intervijā pieteicējs norādīja, ka par savu pastāvīgo dzīvesvietu Somālijā uzskata /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/ (*/ģeogrāfiskās vietas nosaukums/*) pilsētu, kas ir Somālijas */ģeogrāfiskās vietas nosaukums/* reģiona galvaspilsēta. Atbilstoši Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras ziņojumos sniegtajai informācijai */ģeogrāfiskās vietas nosaukums/* reģionā ir pamats konstatēt plaši izplatītas vardarbības stāvokli, tomēr ne tik augstā līmenī, lai atzītu, ka šai vardarbībai tiktu pakļauti visi šī reģiona iedzīvotāji. Ņemot vērā iepriekš pieminētajā EST *Elgafaji* spriedumā noteiktos kritērijus plaši izplatītas vardarbības izvērtējumam, lai attiecībā uz */ģeogrāfiskās vietas nosaukums/* reģiona iedzīvotājiem konstatētu smaga kaitējuma draudus, ir nepieciešams augstāks individuālo apstākļu, kas pastiprina drošības incidentu nelabvēlīgo ietekmi, līmenis (*EUAA Somalia: Security Situation 2025 111.–116.lpp.*; *Country Guidance: Somalia (/Datums AG/) Assessment of the level of indiscriminate violence*). Pieteicēja gadījumā nav pamata konstatēt pastiprinātu risku pieteicējam tikt pakļautam */ģeogrāfiskās vietas nosaukums/* reģionā notiekošajiem drošības incidentiem, jo pieteicēja ģimene dzīvo /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/ pilsētā, kur drošības apdraudējums ir zemāks salīdzinājumā ar lauku teritorijām, turklāt pieteicējs ir jauns, fiziski vesels vīrietis darbspējīgā vecumā, kas dzimis un uzaudzis Somālijā, kas attiecīgi mazina pieteicēja individuālo risku būt pakļautam smagam kaitējumam. Tāpat pārvalde galīgajā lēmumā pamatoti uzsvēra, ka pieteicējs nemaz nav norādījis, ka viņa vecāki, kuri dzīvo /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/ pilsētā, būtu bijuši vai šobrīd ir pakļauti plaši izplatītas vardarbības draudiem.

Turklāt tiesa uzskata, ka pieteicējam, lai mazinātu ar drošības incidentiem saistītos smaga kaitējuma draudus būtu iespēja pārcelties uz citiem Somālijas reģioniem, kuros drošības situācija ir ievērojami labāka.

Sākotnējā intervijā pieteicējs atzina, ka viņa uzturēšanās vieta pirms izceļošanas no Somālijas bija /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/ pilsēta, kura atrodas valsts ziemeļos un ir /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/ autonomas teritorijas galvaspilsēta. Atbilstoši Eiropas Savienības patvēruma aģentūras sagatavotajiem ziņojumiem /ģeogrāfiskās vietas nosaukums/ pilsētā nav pamata konstatēt plaši izplatītas vardarbības draudus Patvēruma likuma izpratnē (*EUAA Somalia: Security Situation 2025 138.–140.lpp.*; *Country Guidance: Somalia (/Datums AG/) Assessment of the level of indiscriminate violence*).

[15] Iepriekš minēto iemeslu dēļ tiesa secina, ka nav pamata pieteicējam piešķirt arī alternatīvo statusu Latvijas Republikā. Līdz ar to pieteikums arī šajā daļā ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīva procesa likuma 246.–251.pantu un Patvēruma likuma 49.panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /Persona A/ (*/Persona A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas brīdī.

Tiesnese L. Cielava